

Roomalaiskirjeen selitys 24

Room. 9:19–33

Jumalan vapaa valinta

Tähän mennessä Paavali on Roomalaiskirjeessään esittänyt pääasiat siitä, kuinka ihmisestä tulee Jumalalle kelpaava. Se ei tapahdu yrittämällä noudattaa Jumalan lakia. Se tapahtuu, kun ihminen uskoo Jeesukseen ja hänen tekemäänsä syntien sovitukseseen. Luvun 9 alussa Paavali aloitti uuden teeman käsittelyn: Sen, miten Jeesuksessa ihmiskunnalle tullut pelastus suhtautuu juutalaisiin, Jumalan omaisuuskansaan. Hän tulee siihen johtopäätökseen, että myös juutalaisten kohdalla Jeesukseen uskomisen on se, mikä tekee ihmisestä Jumalan kansan jäsenen.

Näitä pohtiessaan Paavali päätyi opettamaan, että Jumalan armo johtuu yksinomaan hänen omasta päätöksestään. Se ei siis perustu vaikkapa ihmisen omiin ansioihin, vaan Jumalan valintaan.

Kertausta predestinaatiosta

Ja tästä teemaksi sukeutui ennaltamääräämisoppi eli predestinaatio. Käsittelimme sitä viime kerralla ja tulimme siihen johtopäätökseen, että predestinaatio-opissa on ainakin kaksi positiivista juttua:

- 1) Tuon opin funktio on ensinnä se, että kukaan uskova ei kerskailisi omalla tahdon valinnallaan. Uskossasi on kyse Jumalan valinnasta, kun hän on päättänyt herättää sinussa uskon; ei sinun omasta valinnastasi.
- 2) Toiseksi, predestinaatio-opista on hyötyä sikäli, että se on krisitylle valtava lohdutus ahdistuksissa: saa turvautua siihen, että Jumala on jo ennen maailman perustamista valinnut minut taivaaseen, pelastumaan Jeesuksen yhteydessä. Tuo antaa perspektiiviä suhtautua elämässä kohtaamiinsa vastoinkäymisiin.

Sitten totesimme, että kaikki predestinaatio-opin hyvät puolet saadaan tuhottua, jos sitä opetetaan siinä muodossa, että jotkut ihmiset Jumala on ennalta määrännyt joutumaan helvettiin. Mitä arvoa olisi esimerkiksi pienen evankeliumilla, jos tuollainen tuplapredestinaatio pitäisi paikkansa. Ei mitään! Silloin ei saisi ajatella, että Jumala on Jeesuksessa tosiaan rakastanut koko maailmaa, minuakin. Kaikkein ratkaisevimaksi kysymykseksi nousisi se, että ehkä minut onkin ennalta määrätty helvettiin, ja silloinhan tuo pienen evankeliumi ei koske minua.

Niinpä päädyimme suosittelemaan luterilaisia Tunnustuskirjoja. Siellä sanotaan predestinaatiosta mm. näin:

”Tätä valintaa ei pidä tutkia Jumalan salaisen päätöksen kannalta, vaan se on opittava ymmärtämään Jumalan sanasta, jossa se on ilmoitettu. - - Jumalan sana taas ohjaa meidät Kristuksen luokse. Hän on se "elämän kirja", (Esim. Fil. 4:3) johon kaikkien niiden nimet on kirjoitettu, joiden on määrä tulla iankaikkisesti autuaiksi. - - Tämä Kristus kutsuu luokseen kaikkia (Matt. 11:28) syntisiä ja lupaa heille levon ja virvoituksen. Hän tarkoittaa täyttä totta; hän tahtoo, että kaikki ihmiset tulisivat hänen luokseen ja antaisivat auttaa itseään, kun hän sanassaan tarjoutuu auttamaan heitä. Hän tahtoo, että sanaa kuullaan, siltä ei tukita korvia eikä sitä halveksita.”

Oletettuja vastaväitteitä

Mutta nyt palataan takaisin apostoli Paavalin Roomalaiskirjeen tekstiin. Jatkamme luvun 9 jakeesta 19.

Joku teistä ehkä kysyy: "Miksi Jumala sitten moittii ihmisiä? Eihän kukaan voi vastustaa hänen tahtoaan." Ihmisparka, mikä sinä olet arvostelemaan Jumalaa? Sanooko saviastia muovaajalleen: "Miksi teit minusta tällaisen?" Kyllä kai saventalajalla on oikeus tehdä samasta savesta toinen astia arvokasta ja toinen arkista käyttöä varten? (Room. 9:19–21)

Tässä Paavali esittää kuvitteellisen vastustajansa väitteen, joka menee näin: ”Jos kerran on yksin Jumalasta kiinni, että hän armahtaa eli herättää ihmisessä pelastavan uskon Jeesukseen, niin millä perusteella Jumala silloin voi moittia ketään syntiseksi tai tuomita synnistä. Jos kerran faraoonkin tapauksessa Jumala vaikutti hänessä paatumista, niin miten farao olisi voinut tätä vastustaa? Jumalahan on kaikkivaltias. Sehän johtaa siihen, että vastuu on hänellä, ei minulla.”

Paavali on kuitenkin sitä mieltä, että tuollainen vastaväite on pahantahtoinen ja Jumalaa pilkkaava. Sitä voisi verrata vaikkapa sellaiseen argumentaatioon, että maailmassa oleva paha on Jumalan syytä. Hänhän on Luoja ja kaikkivaltias. Niinpä hän selvästikin on halunnut, että maailmassa on kidutusta ja raiskauksia ja nälänhätää.

Tällaisen ajattelun pahantahtoisuutta on hankala osoittaa järjellisesti. On vain katsottava rehellisesti itseään ja maailmaa. Silloin on pakko myöntää, että pahan syynä on ihmisen itsekäs, kieroutunut tahto. Jumala ei tahdo paha, vaan päinvastoin, hän pyrkii rajoittamaan pahan valtaa; toisaalta laeillaan, toisaalta antamalla maailmaan Jeesuksen pelastajaksi sekä hänen kauttaan rakkauden Hengen.

Ihmisparka!

Paavalikaan ei ryhdy väittelemään oletetun vastustajansa kanssa, varmaankin siksi, että kysymyksen taustana on pahantahtoinen mieli, jota ei voi kääntää järkiperustein. Paavali tyytyy keskeyttämään kyselyn: ” Ihmisparka, mikä sinä olet arvostelemaan Jumalaa? ”

Paavalin ajatuksena on, että oletettu vastustaja yrittää syöstä Jumalaa pois valtaistuimelta. Hän yrittää väittää, että Jumalaa ei ole tai että hän on pahantahtoinen tai heikko epäjumala. Mutta miten ihminen voisi pärjätä Jumalalle? Onhan hänen koko olemassaolonsa jatkuvasti riippuvaista Luojan kaikkea ylläpitävästä rakkaudesta.

Vihan astiat

Vertaus savimöhkäleestä ja saventalajasta kuvaa hyvin sitä suhdetta, joka eräissä mielessä vallitsee Luojan ja luodun välillä. Kuten savi on täysin riippuvainen saventalajasta ja hänen tahdostaan muovata sitä, samoin ihminen on täysin riippuvainen Luojastaan ja hänen luovasta ja kaiken ylläpitävästä vaikutuksestaan. Tämä osoittaa, kuinka typerää oletetun vastaväittäjän argumentointi on.

Entä jos Jumala, vaikka hän tahtoo näyttää vihansa ja tehdä voimansa tiettäväksi, on suurella pitkämielisyydellä kärsinyt vihan astioita, jotka olivat valmiit häviöön ja on tehnyt sen saattaakseen kirkkautensa runsauden ilmi laupeuden astioissa, jotka hän on edeltävalmistanut kirkkauteen? Ja sellaisiksi hän myös on kutsunut meidät, ei ainoastaan juutalaisista, vaan myös pakanoista (Room. 9:22–24)

Paavali tahtoo puolustaa Jumalan oikeutta toimia suvereenisti luomassaan maailmassa, pelastaen ja tuomiten. ”Vihan astioista” puhuessaan hänellä on ilmeisesti mielessä kääntymättömät juutalaiset, jotka eivät ole uskoneet Jeesukseen, vaan ovat vainonneet kristillistä seurakuntaa (toki hän voi tarkoittaa tällä muitakin ei-uskovia kuin juutalaisia). Näistä ”vihan astioista” Paavali sanoo, että Jumala on suurella kärsivällisyydellä sietänyt niitä, vaikka ne ovat niin huonoja astioita, että ne voisi hävittää, aivan kuin saventalajia voisi muokata takaisin myökyksi huonot tekeleet.

Tuo Jumalan kärsivällisyys viittaa siihen, että vaikka Jumalan oikeudenmukaisuus vaatisi saada tuomita ihmisten vääryyden ja väkivaltaisuuksien, hän ei kuitenkaan vielä ryhdy tuomiolle. Jumala kutsuu kärsivällisesti ihmistä kääntymykseen eli mielenmuutokseen, uskomaan evankeliumi Jeesuksesta.

Miksi Jumala lykkää vielä tuomiota? Koska hän haluaa, että ihmiset kääntyisivät. Hän haluaa herättää heissä uskon, jotta heistä tulisi ”laupeuden astioita”. Heissä hän haluaa osoittaa armonsa ja kirkkautensa.

Mutta toisaalta on pidettävä mielessä se karmeja tosiasia, että kerran armon aika loppuu. Jos ”vihan astiat” eivät käänny eli muuta mieltään ja turvaudu Jeesukseen, Jumalan pyhä ja oikeudenmukainen viha kohtaa niitä. Jumala tahtoo osoittaa niissä voimansa. Hän tahtoo osoittaa, että maailmassa sittenkin on oikeutta, sittenkin on tuomari, jolla on tiedossa jokainen vääryys, jokainen kidutus, jokainen nälkäleiri, raiskaus, ilkeys ym. Kaikkea tätä ja kaikkea sen taustalla olevaa itsekkyyttä kohtaa Jumalan oikeudenmukainen viha, ja silloin Jumalan voima tulee tiettäväksi.

Laupeuden astiat

Jumalan voima tulee tiettäväksi toisellakin tapaa, hänen ”kirkkautensa runsautena”. Sen saavat osakseen ”laupeuden astiat” eli ne, jotka uskovat Jeesukseen.

”Ja sellaisiksi hän on kutsunut meidät, ei ainoastaan juutalaisista, vaan myös pakanoista.” (Room 9:24)

Tämä tarkoittaa tietenkin niitä ihmisiä, jotka evankeliumin ja siinä olevan Jumalan voiman vaikutuksesta ovat alkaneet uskoa Jeesukseen. Heitä on sekä juutalaisissa että pakanoissa. He muodostavat varsinaisen Jumalan kansan.

Käsittääkseni Paavali käyttää tässä yhteydessä vertausta saventalajasta ja saviastioista painottaakseen Jumalan armon yksinvaikuttavuutta. Ihmisellä on yhtä vähän vaikutusta Jumalan armon pelastavaan toimintaan kuin mitä syntymässä olevalla saviastialla on vaikutusta sitä muovaavaan saventalajaan.

Todisteita Vanhasta testamentista

Seuraavaksi Paavali alkaa todistaa Vanhan testamentin avulla, että Jumala on jo ammoin suunnitellut sen, että juutalaisten lihallinen syntyperä ei ole peruste sille, mikä on Jumalan omaisuuskansa.

niinkuin hän myös Hoosean kirjassa sanoo: "Minä olen kutsuva kansakseni sen, joka ei ollut minun kansani, ja rakkaakseni sen, joka ei ollut minun rakkaani. Ja on tapahtuva, että siinä paikassa, jossa heille on sanottu: 'Te ette ole minun kansani', siinä heitä kutsutaan elävän Jumalan lapsiksi." (Room. 9:25–26)

Tuo kohta on lainaus profeetta Hoosean kirjan luvusta 1. Sen alussa kerrotaan, kuinka Herra käskii Hooseaa ottamaan itselleen ”haureellinen vaimo”, joka synnyttää hänelle ”haureudesta syntyneitä lapsia”. Tuo on vertauskuva siitä, kuinka Israelin heimot olivat hylänneet Jumalansa. Niinpä Hoosean lapsille piti antaa lohdukkomat nimet: Loo-Ruhama ja Loo-Ammi. Ne tarkoittavat: ”Ei armahdettu” ja ”Ei-minun-kansani”. Vertauskuva on selkeä: Jumala oli hylännyt Israelin heimot. Heidät oli viety Assyrian pakkosiirtolaisuuteen, pakanain keskelle, eivätkä he enää olleet Jumalan kansaa.

Mutta hieman myöhemmin Hoosean kirjassa alkaa outo armon julistus. Kansa on hylätty paikkaan, jossa Jumala on sanonut heille: ”Te ette ole minun kansani.” Se tarkoittaa kai pakanallista Assyriaa, jonne heidät on karkoitettu. Heistä itsestäänkin on tullut kuin pakanoita, ei Herran kansaa. Mutta siellä heille täysin yllättävästi sanotaankin: ”Elävän Jumalan lapset”. Heille annetaan uudet nimet: ”Sanokaa veljiänne Ammiksi ja sisarianne Ruhamaksi”. Nuo nimet tarkoittavat: Minun-kansani ja Armahdettu.

Paavali tulkitsee tuon Hoosean kohdan tarkoittavan sitä, että Messiaan kautta pakanoistakin tulee Jumalan kansaa. Pakkosiirtolaisuudessa pakanoiksi muuttuneet israelilaiset kokevat Jumalansa tekemän ihmeteen, jossa heidät uudistetaan ja otetaan Jumalan kansaksi. Siihen kansaan pääsemisen perusteena ei ole lihallinen polveutumisen, vaan jotain muuta

Vain jäännös pelastuu

Seuraavaksi Paavali vetoaa profeetta Jesajaan

Mutta Esaias huudahtaa Israelista: "Vaikka Israelin lapset olisivat luvultaan kuin meren hiekka, niin pelastuu heistä vain jäännös. Sillä sanansa on Herra toteuttava maan päällä lopullisesti ja rutosti." (Room. 9:27)

Tuo on lainaus Jesajan kirjan luvusta 10:

Sinä päivänä ei Israelin jäännös eivätkä Jaakobin heimon pelastuneet enää turvaudu lyöjäänsä, vaan totuudessa he turvautuvat Herraan, Israelin Pyhään. Jäännös palajaa, Jaakobin jäännös, väkevän Jumalan tykö. Sillä vaikka sinun kansasi, Israel, olisi kuin

meren hiekka, on siitä palajava ainoastaan jäännös. Päätetty on hävitys, joka tulee, vanhurskautta tulvillaan. Sillä hävityksen ja tuomiopäätöksen panee Herra, Herra Sebaot, toimeen kaikessa maassa (Jes. 10:20–23).

Paavali tulkitsee tuon tekstin tarkoittavan messiaanista lopun aikaa, joka oli hänen aikanaan käsillä. Silloin Israel kääntyy Jumalansa puoleen uudella tavalla. Mutta Jesajan mukaan se ei suinkaan koske koko Israelin kansaa, vaan ainoastaan pieniä rippeitä siitä. Tämä oli Paavalin mukaan toteutunut hänen aikanaan. Vain harvat juutalaiset ottivat Jeesuksen vastaan Messiaana. Ja täytyy sanoa, että näin asia on edelleen. Vain hyvin harvat juutalaiset uskovat Nasaretin Jeesukseen ylösnousseena Jumalan Poikana.

Vain rippeitä säilyy tuholta

Paavalin mukaan tämä on ennustettu muuallakin Jesajan kirjassa:

Niinkuin Esaias myös on ennustanut: "Ellei Herra Sebaot olisi jättänyt meille siementä, niin meidän olisi käynyt niinkuin Sodomian, ja me olisimme tulleet Gomorran kaltaisiksi" (Room. 9:28)

Voi ajatella, että tuo Jesajan ennustus toteutui niissä tuhoissa, jotka juutalainen kansa joutui kokemaan useaan otteeseen. Mutta joka kerta kansasta jäi pieni osa jäljelle ja juutalainen kansa ja kulttuuri ja usko jatkui vuosituhansien halki, pidempään kuin minkään muun kansan tapauksessa.

Eräs Paavalin ajan jälkeen tapahtunut tuho oli v. 70 roomalaisten tekemä Jerusalemin hävitys. Temppele ja koko kaupunki tuhottiin perusteellisesti. Juutalaisilta kiellettiin pääsy rauniolle ja tilalle rakennettiin hellenistinen kaupunki nimeltä Aelia Capitolina.

Mutta siinäkin jäännös säilyi. Ja se jäännös varjeli Vanhaa testamenttia kalleimpana aarteenaan. Juutalaiset karkotettiin maastaan, mutta Raamatusta tuli heille ”kannettava isänmaa”.

Paavali ajettelee tässä ”siemenestä” puhuessaan kuitenkin niitä muutamia juutalaisia, jotka ottivat vastaan Jeesuksen Messiaana ja Vapahtajana. He ovat takeena siitä, että Jumala ei ole kokonaan hylännyt lihallistakaan Israelia.

Pakanakristittyjen kanssa he muodostavat uuden liiton kansan, sen josta Hoosea ennusti: ”Ja on tapahtuva, että siinä paikassa, jossa heille on sanottu: 'Te ette ole minun kansani', siinä heitä kutsutaan elävän Jumalan lapsiksi.”

Onhan aika selvää, että kun kuka tahansa juutalainen on ollut karkotettu omasta maastaan jonnekin muualle, niin se paikka, olipa mikä tahansa muu kuin heiltä kielletty luvattu maa, niin se paikka suorastaan huusi heille: ”Te ette ole minun kansani. Minä olen karkottanut teidät pois Ihanasta maasta”.

Mutta kun tällainen juutalainen, aivan yhtä hyvin kuin pakana, saa uskon Jeesukseen, niin silloin hän kokee ihmeen. Hänestä tulee elävän Jumalan lapsi. Hänelle sanotaan: ”Kutsukaa veljiänne Ammiksi ja sisarianne Ruhamaksi”. Ne tarkoittavat ”Minun kansani” ja ”Armahdettu”.

Siksi varmaan saimme Savonlinnassakin eräässä tilaisuudessa lyhyesti tavata erään israelilaisen juutalaiskristityn nuoren naisen nimeltä Ruhama. Nimi ei minusta äänteellisesti ainakaan suomalaisen korvaan kuulosta ollenkaan kauniilta. Mutta kun ymmärtää tuon nimen merkityksen ja raamatullisen taustan, se on hyvin kaunis.